

Abstract

Rozprawa doktorska zatytułowana „Związek umiejętności cyfrowych z efektami uczenia się uczniów szkół podstawowych w Republice Czeskiej” dotyczy relacji między umiejętnościami cyfrowymi a efektami uczenia się.

Opiera się na teoriach programowych, kluczowych kompetencjach, konstruktywizmie, konektywizmie, pomiarze dydaktycznym, testowaniu i ocenie.

Celem badania było zidentyfikowanie powiązań między poziomami alfabetyzacji cyfrowej a efektami uczenia się uczniów oraz przeanalizowanie, czy uczniowie klas 8 i odpowiednich klas gimnazjów wieloletnich osiągają wskaźniki oczekiwanych efektów uczenia się w zakresie alfabetyzacji cyfrowej w punkcie końcowym edukacji, czyli zakończenia siódmej klasy szkoły podstawowej.

Do realizacji założonych celów rozprawy wykorzystano analizę koncepcji teoretycznych, wyniki badań, opinie i rekomendacje ekspertów z danej dziedziny oraz wieloletnie doświadczenie autora w odpowiedniej rzeczywistości edukacyjnej.

Główna hipoteza robocza została zweryfikowana empirycznie, stwierdzając istnienie pozytywnego związku między poziomem alfabetyzacji cyfrowej a efektami uczenia się uczniów klas 8 szkoły podstawowej i odpowiednich klas gimnazjów wieloletnich.

Wstęp do prezentowanego aktu określa cele rozprawy, definiuje poszczególne obszary alfabetyzacji cyfrowej oraz opisuje innowacyjne podejścia do uczenia się, które są wzmacniane przez wykorzystanie technologii cyfrowych.

Pojęcie programu nauczania jest doprecyzowane, analizowane są teorie edukacji, teoria pomiaru, testowania i ewaluacji. W pracy zastosowano jakościowe i ilościowe podejścia badawcze.

Metodologia jakościowa została wykorzystana do analizy porównawczej programów nauczania Republiki Czeskiej, Polski i Słowacji pod kątem prognozowanych kompetencji cyfrowych w obowiązkowym uczęszczaniu do szkoły.

Stosując podejście ilościowe oparte na wynikach testowania holistycznego poziomu rozwoju kompetencji cyfrowych i ogólnych efektów uczenia się, zarówno główna hipoteza, jak i powiązania między „holistycznymi” umiejętnościami czytania i pisanania a

efektami uczenia się w grupach tematycznych zostały zweryfikowane na niższych poziomach istotności.

Rozprawa może stanowić przyczynek do poparcia argumentów na rzecz ukierunkowanego i systematycznego kształtowania kompetencji cyfrowych, która jest obecnie ważna jako jedna z kluczowych kompetencji sama w sobie, a jednocześnie może pozytywnie wpływać na całościowe lub częściowe efekty kształcenia uczniów szkół podstawowych.

Słowa kluczowe

alfabetyzacja cyfrowa; kompetencje cyfrowe; wyniki nauki; edukacja cyfrowa, technologie informacyjne, komunikacyjne i cyfrowe; punkty węzłowe w edukacji

Abstract

The relationship of digital literacy to learning outcomes of primary school pupils (age 10-15) in the Czech Republic

This dissertation, entitled *The Relationship of Digital Literacy to Learning Outcomes of Primary School Pupils (age 10-15) in the Czech Republic*, examines the relationship between digital literacy and learning outcomes. It draws on theories of curriculum, key competences, constructivism, connectivism, didactic measurement, testing and assessment. The aim of the research conducted was to identify the relationship between the level of digital literacy and pupils' learning outcomes and to analyse whether pupils in Year 8 of primary schools and the corresponding years of multi-year grammar schools achieve the indicators of expected learning outcomes for digital literacy at the nodal point of education, which is the end of Year 7 of primary education.

In order to achieve the stated objectives of the dissertation, the analyses of the above theoretical concepts, the results of the conducted research investigations, the opinions and recommendations of experts in the field and the author's many years of experience in the relevant educational reality were used. The main working hypothesis, stating the existence of a positive relationship between the level of digital literacy and learning outcomes of 8th grade primary school students and the corresponding grades of multi-year high schools, was empirically verified.

In the introduction of the presented dossier, the aims of the dissertation are set, the different areas of digital literacy are defined and innovative approaches to learning that are enhanced by the use of digital technologies are described. The concept of curriculum is further defined and theories of education, measurement, testing and assessment are analysed. Both qualitative and quantitative research approaches have been applied in the dissertation. The qualitative methodology was used for a comparative analysis of the curricula of the Czech Republic, Poland and Slovakia in terms of the projected competences of digital literacy in compulsory schooling.

The quantitative approach based on the results of testing the holistic level of digital competence development and overall educational outcomes of pupils verified at lower levels of significance both the main hypothesis and the links of "holistic" literacy with educational outcomes in groups of subjects.

The dissertation can contribute to supporting the argument in favour of targeted and systematic formation of digital literacy, which is currently significant as one of the key competences in its own right, and at the same time has the potential to positively influence the overall or partial educational outcomes of primary school pupils.

Keywords

Digital literacy; digital competences; learning outcomes; digital education, information, communication and digital technologies; nodal points in education.

Abstrakt

Disertační práce s názvem *Vztah digitální gramotnosti k výsledkům učení žáků 2. stupně základní školy v České republice se zabývá vztahem digitální gramotnosti a výsledky učení. Vychází z teorií kurikula, klíčových kompetencí, konstruktivismu, konektivismu, didaktického měření, testování a hodnocení. Cílem realizovaného výzkumu bylo identifikovat souvislosti mezi úrovní digitální gramotnosti a výsledky učení žáků a analyzovat, zda žáci 8. ročníků ZŠ a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií dosahují indikátorů očekávaných výsledků učení pro digitální gramotnost v uzlovém bodu vzdělávání, kterým je konec 7. ročníku základního vzdělávání.*

K dosažení stanovených cílů disertace bylo využito analýz uvedených teoretických konceptů, výsledků realizovaných výzkumných šetření, stanovisek a doporučení odborníků v dané oblasti a mnohaletých zkušeností autorky v příslušné edukační realitě. Empiricky byla ověřována hlavní pracovní hypotéza, konstatující existenci pozitivního vztahu mezi úrovní digitální gramotnosti a výsledky učení žáků 8. ročníků základní školy a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií.

V úvodu předloženého spisu jsou stanoveny cíle disertační práce, definovány jednotlivé oblasti digitální gramotnosti a popsány inovativní přístupy k učení, které jsou posilovány využitím digitálních technologií. Blíže je vymezen pojem kurikulum, analyzovány teorie vzdělávání, teorie měření, testování a hodnocení. V disertaci byly uplatněny kvalitativní i kvantitativní výzkumné přístupy. Kvalitativní metodologie byla využita pro komparativní analýzu kurikul České republiky, Polska a Slovenska z hlediska projektovaných kompetencí digitální gramotnost v povinné školní docházce.

Kvantitativním přístupem založeném na výsledcích testování celostní úrovně rozvoje digitální kompetence a celkových výsledcích vzdělávání žáků byly na nižších hladinách významnosti verifikovány jak hlavní hypotéza, tak vazby „celostní“ gramotnosti s výsledky vzdělávání ve skupinách předmětů.

Disertační práce může být příspěvkem k podpoře argumentace ve prospěch cíleného a systematického formování digitální gramotnosti, která je v současném období významná jako jedna z klíčových kompetencí sama o sobě, a současně má potenciál pozitivně ovlivňovat celkové nebo dílčí výsledky vzdělávání žáků základních škol.

Klíčová slova

digitální gramotnost; digitální kompetence; výsledky učení; digitální vzdělávání, informační, komunikační a digitální technologie; uzlové body ve vzdělávání